

EBRISWe know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NECULA, CONSTANTIN**Sfânta Parascheva : izvor de har și binecuvântare /**
părintele Constantin Necula. - București : Bookzone, 2024

ISBN 978-630-305-328-8

2

929

Carte publicată în colaborare cu

editura
doxologia

Referenți științifici:

Pr. conf. univ. dr. Adrian Podaru, Facultatea de Teologie
Ortodoxă Cluj-Napoca, UBB**Prof. Marius Novac**, inspector școlar general, ISJ SibiuRedactor: **Crenguța Nicolae**Graficieni copertă: **Teodora Savu, Cezar Mandă**Tehnoredactor: **Anca Marisac**

© Bookzone 2024, pentru prezenta ediție

Toate drepturile rezervate pentru limba română.

Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi stocată

sau reprodușă fără acordul editurii.

Editura Bookzone

Șoseaua Berceni nr. 104, sector 4, București

Comenzi și informații:

Telefon: 031-433.50.68

E-mail: office@bookzone.ro

www.bookzone.ro

Părintele **CONSTANTIN NECULA****SFÂNTA****PARASCHEVA**

Izvor de Har și Binecuvântare

– *Letopiseș catehetic* –Bookzone
BUCUREȘTI, 2024

Cuprins

Gânduri la început de carte	9
Capitolul 1 De ce căutăm sfinții și-i cinstim ca pe niște oameni vii.....	13
Capitolul 2 Parascheva de la Roma și Parascheva cea Nouă, azi la Iași. Numiri și nume	27
Capitolul 3 Nașterea, copilăria și maturizarea Sfintei Parascheva cea Nouă	43
Capitolul 4 Nevoințele din Țara Sfântă și întoarcerea în Patria sa.....	65
Capitolul 5 Visul, trimiterea, întoarcerea acasă.....	77
Capitolul 6 Acolo unde voiește Dumnezeu, se biruiește rânduiala firii	91
Capitolul 7 Pelerinajul Sfintei Parascheva de la Epivata la Constantinopol, repere și icoane ale unei istorii sfințitoare	111
Capitolul 8 Povestea unei promisiuni împlinite	137
Capitolul 9 Calea spre Iași și Iașiul ca o cale spre inima Sfintei Parascheva	145
În loc de final: Un text din 2020, ca un strigăt din care s-a născut încă o dată iubirea pentru sfinți.....	165
Bibliografie generală	171

GÂNDURI LA ÎNCEPUT DE CARTE

-am gândit de ani buni, încă de pe când eram student la teologie, cum aş putea să le spun oamenilor care vizitează locuri sfinte din Țară și din lume că apropierea lor de locurile sacre nu se face după regula turismului și atât. Că pelerinajul, spre deosebire de turism, presupune o cunoaștere a locului și a sfântului către care te îndrepti, iar în cazul Țării Sfinte, o bună cunoaștere a Scripturii, a geografiei și a istoriei poporului ales. Superficialitatea în pelerinaj naște monștri și strică liniștea unor locuri, dar mai ales liniștea unor oameni pentru care drumul către un sfânt sau către Țara Sfântă e rodul a zeci de ani de efort. Nu doar material.

Cu fiecare drum făcut la sfinți sau în spațiul istoriei Scripturii și al Bisericii – Athos, bisericile Apocalipsei, Atenei ori Romei – am conștientizat tot mai mult că oamenii învață reguli

de comportament și de viață în comun din mers, dar, parcă mai important, învață la cine merg, unde sau de ce merg în drumul căutării lor. Astfel că pelerinajul devine o școală de Duh Sfânt pentru cine îl ia în serios, pentru cine își asumă seriozitatea întâlnirii cu un sfânt și cu viața acestuia. Am descoperit mereu că pentru unii rămâne simplu prilej de laudă să mergi să vezi locuri care marchează istoria. Îi aud povestind fără niciun fior de emoție. Par că știu mai curând restaurante și magazine de suveniruri decât locuri de închinare. Astăzi însă, tot mai mult, îi văd pe oameni preocupați de adevărul lucrurilor afirmate cu privire la istoria Bisericii. Sunt liniștiți și caută să afle, să se roage și, dacă e posibil, să se împărtășească la Liturghii care se petrec în locurile pe care le vizitează.

Modificarea aceasta de sensibilitate sufletească nu s-a născut de ieri până azi. E limpede că Dumnezeu lucrează la inima fiecăruia dintre noi în mod liniștit, cuminte, discret. Cele mai valoroase pelerinaje sunt cele din care te-ai întors mai discret, mai dispus să schimbi ceva în viața ta după modelul și cu ajutorul sfântului pe care tocmai l-ai vizitat. Pentru că un drum spre mănăstire sau spre un loc sfânt – unde veghează creștinii spre împlinirea poruncii lui Dumnezeu

„rugați-vă neîncetat”¹ – aduce cu sine și nevoia pregătirii drumului. Precum odinioară navigatorii plecați pe mare. Aveau consemnate căile de navigare, insulele de aprovizionare ori locul în care puteau afla apa de băut, dar și locurile deschise furtunii ori curenților marini dinaintea cărora nicio ambarcațiune nu putea birui fără pierderi serioase. Ceea ce vom scrie – îndrăznesc a spune împreună – în paginile cărții acesteia nu este neapărat o hartă nouă în căutarea vieții Sfintei Parascheva cea Nouă, ale cărei moaște se află la Iași, ci un soi de jurnal de călătorie în care să identificăm acele amănunte din viața ei pentru care Dumnezeu Cel în Treime laudat a umplut de harul Duhului Sfânt trupul ei, preamărindu-l.

Pentru a nu ne depărta de drumul căutării ei, îngăduiți-mi să iau de martor scrierile unor Părinți cu mai aleasă pregătire istorică, precum și o serie de scriitori care mi-au luminat și mie amănunte importante despre viața, nevoițele și moartea Sfintei Parascheva și despre incredibila călătorie a moaștelor ei dinspre locul nașterii sale – Epivata – spre locul în care astăzi nevoitorul său trup de odinioară se odihnește, dăruind

¹ Atât de minunat mărturisită de către părintele arhimandrit Zaharia în vol. *Rugăciunea ipostatică. Măsura desăvârșirii*, Mănăstirea Stavropighie Sfântul Ioan Botezătorul, Essex, 2024, pp. 127-138, capitolul „Mijlocirea sfinților”.

creștinilor încurajare și puterea de a crede. Și prilejul mărturisirii unei mari iubiri către oameni și Dumnezeu deopotrivă.

Capitolul 1

DE CE CĂUTĂM SFINȚII ȘI-I CINSTIM CA PE NIȘTE OAMENI VII

ntrebarea din titlu am auzit-o de atâtea ori spusă de cei care nu cred în sfinți, încât, de n-ar fi sfinții, aş obosi și m-aş tulbura. Despre sfințenie, sfinți și mijlocirea acestora, de pildă, ne vorbesc zeci de texte din Scriptură. Modelul mijlocirii lor ne este oferit de către Mântuitorul în contextul greu – omenește imposibil, aş zice – al momentului de la Ghetsimani. El i-a spus lui Petru: „Simone, Simone, iată, satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu; iar Eu M-am rugat pentru tine, să nu piară credința ta. Și tu, oarecând întorcându-te, întărește pe frații tăi” (Luca 22.31-32). Iubesc textul acesta, atitudinea mai mult decât pedagogică a Mântuitorului. I-a vorbit unuia despre care știa că va cădea (Luca 22.34), dar știa și cât de mult va rodi întoarcerea

IBDIS

We know
books

lui în contextul a ceea ce numim noi astăzi misiunea creștină.

Și Petru a mijlocit în repetate rânduri către Domnul Hristos ca poporul binecredincios să primească harul și binecuvântarea care să-l apropie de sfințenie. El a scris peste ani, drept mărturie a nădejzii noastre în Hristos Iisus: „Binecuvântat fie Dumnezeu și tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Care, după mare mila Sa, prin învierea lui Iisus Hristos din morți ne-a născut din nou spre nădejde vie, spre moștenire nestricăcioasă și neîntinată și neveștejită, păstrată în ceruri pentru voi, cei ce sunteți păziți cu puterea lui Dumnezeu, prin credință, spre mântuire, gata să se dea pe față în vremea de apoi” (I Petru 1.3-5). Cuvintele-cheie ale acestui cuvânt al lui Petru sunt legate de învierea Domnului Hristos, de nașterea de sus și moștenirea nestricăcioasă, neîntinată și neveștejită păstrată în ceruri pentru noi. O identitate la care creștinul ajunge prin Tainele Bisericii, poarta de intrare în această moștenire nestricăcioasă fiind Botezul și Mirungerea, precum și cuminecarea cu Trupul și Sângele Domnului Hristos.

Acest adevăr îl propovăduise Domnul în multe rânduri încă din vremea vieții Sale pământene. Bunăoară, lui Nicodim, fariseu și lider al iudeilor, dar cu o aplecare reală către adevărata

cunoaștere a Domnului, căruia I-a adresat cuvinte de recunoaștere a mesianității Sale, iar Iisus i-a răspuns: „De nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă Împărăția lui Dumnezeu” (Ioan 3.3) și a continuat – ca răspuns la întrebările simple, aproape copilărești ale lui Nicodim: „Cum poate omul să se nască, fiind bătrân? Oare poate să intre a doua oară în pântecele mamei sale și să se nască?” (Ioan 3.4) – cu aceste cuvinte care leagă sfințenia de prezența Duhului Sfânt: „Adevărat, adevărat zic ție: De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu. Ce este născut din trup, trup este; ce este născut din Duh, duh este” (Ioan 3.5-6).

Astfel, Domnul Hristos explică pentru înțelesul nostru că sfințenia nu este în opoziție cu viața noastră pământească, de oameni cu bune și rele, ci o împlinire a ei când trăim după regula nașterii de sus, regula vieții duhovnicești². Ideea că Botezul și Euharistia ne sunt porțile prin care intrăm în nemurire ne este oferită – iar aici mă refer strict la aspectul Scripturii – prin aceste versete ioaneice, dar și prin cuvântul Mântuitorului rostit în contextul întregii teologii legate de Pâinea Vieții, Pâinea cea vie, oglindită în

² A se vedea lucrarea părintelui Vasile Mihoc, *Nașterea de sus și trezirea la ea*, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 1996.

textul de la Ioan (cap. 6). Aici, dinaintea vociferării fariseilor care spuneau: „Cum poate Acesta să ne dea trupul Lui să-L mâncăm” – o reducere puerilă, la care unii chiar ziși creștini încă mai reacționează la fel –, Domnul a răspuns: „Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi. Cel ce mănâncă trupul

Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el” (Ioan 6.53-56). E impresionant cum în cuvinte simple Dumnezeu-Omul ne-a explicat astfel fundamentul mântuirii noastre. Și parcă pentru a ne lămuri peste timp, a adăugat spre finalul acestui text extrem de important pentru noi: „Duhul este cel ce dă viață; trupul nu folosește la nimic” (Ioan 6.63), de unde deducem că, acolo unde duhul lucrează, trupul nu este decât un martor al menținerii acestuia în lume.

Avem vreun loc în Scriptură din care să înțelegem cum mijlocesc oamenii pentru oameni dinaintea Celui Care mijlocește la Cer pentru noi? Fără îndoială. Vă aduc aminte de cei patru prieteni care l-au purtat pe cel bolnav dinaintea Domnului Iisus Hristos spre a fi vindecat (Marcu 2.1-12) ori de modul în care sutașul a mijlocit pentru sluga sa (Matei 8.5-13). Ce să mai spunem de mijlocirea tatălui, Iair, pentru vindecarea fetei sale (Matei 9.18-26; Marcu 5.21-43; Luca 8.40-56), care dovedește nu doar că Hristos Se lasă rugat și purtat la casa unde există suferință, ci și că soluția Sa depășește cu mult așteptările noastre.

Că împreună-rugăciunea de mijlocire era un mod de a fi al Bisericii primare nu avem a ne îndoii. Textul din Iacov 5.13-15 se încheie în chip nădăjduitor pentru noi: „Și rugăciunea credinței

va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate se vor ierta lui” (Iacov 5.15), arătând prin acesta forța comunității și a comunității. Și nu numai a comunității văzute, ci și a celei nevăzute, în care se așază nădejdea mijlocirii împreună cu logica trăirii comuniunii cu Sfinții.

Se cinsteau moaștele în Biserica primară? Ori în vremea apropiată de viața pământească a Domnului nostru Iisus Hristos? Atingerea de cele sfinte ori de Cel Sfânt este un reflex ușor de remarcat. Așa a făcut femeia cu scurgerea de sânge (Matei 9.20-21), care a exprimat un adevăr ce s-a validat prin minune: „Numai să mă ating de poala hainei Lui și mă voi face sănătoasă” (Matei 9.21). Evanghelia de la Luca ne arată cum femeia „a venit pe la spate și s-a atins de poala hainei Lui și îndată s-a oprit curgerea sângelui ei” (Luca 8.44). Domnul a sesizat acest ritual „personal” și n-a muștră femeia. Ci a vindecat-o. Gestul Sfântului Petru la vindecarea unui paralytic nu doar că a preluat din gesturile Domnului Iisus Hristos, ci s-a și realizat în Numele Lui: „Argint și aur nu am; dar ce am îți dau. În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te și umblă! Și apucându-l de mâna dreaptă l-a ridicat și îndată gleznele și tăpile picioarelor lui s-au întărit” (Faptele Apostolilor 3.6-7). Vă asigur

că paralyticul acesta fusese martor la vânzoleala din jur la momentul Patimii Mântuitorului și că gesturile acestea nu-i erau străine. Dacă nu-i văzuse, măcar îi auzise pe cei vindecați de Mântuitorul cum se apropiau de templu pentru a primi binecuvântarea reîntoarcerii în viața normală a cetății, a cotidianului.

Cum se explică prezența Duhului Sfânt în moaște? Sfântul Apostol Pavel le scrie romanilor aceste cuvinte: „Iar dacă Duhul celui ce a înviat din morți locuiește în voi, Cel ce a înviat pe Hristos Iisus din morți va face vii și trupurile voastre cele muritoare, prin Duhul Său care locuiește în voi. Drept aceea, fraților, nu suntem datori trupului ca să viețuim după trup. Căci dacă viețuiți după trup veți muri, iar dacă ucideți cu Duhul faptele trupului veți fi vii” (Romani 8.11-14). Și sunt multe alte texte în care apostolii ne îndeamnă să ne privim viața legată mai cu seamă de Dumnezeu și nu doar de lumea înconjurătoare.

În descrierea conținutului cuvântului „sfânt” (*aghios*) putem surprinde încă un aspect ce ne ajută să înțelegem cultul sfințelor moaște ca un aspect al comuniunii sfinților și al ajutorului pe care ei îl acordă Bisericii și lumii:

Alții sunt sfinții consacrați dovediți sfinți și după moarte prin darurile lor de sus și prin minunile sau faptele și viața lor sfântă de aici. În acest sens vorbește textul din Evanghelia după Matei (27.52), unde se amintește de multe trupuri ale sfinților adormiți „care s-au sculat” (înviat) ale căror fapte merg cu ei la cer. Vorbesc îndeosebi textele de la Apocalipsă. Aici se amintește de „rugăciunile sfinților” sau „ale tuturor sfinților” (Apoc. 5.8; 8.3-4), făcute pentru cei de aici; de „răsplata sfinților” (11.18); de „războiul făcut împotriva sfinților martirizați” (13.7.10); de „răbdarea sfinților” (13.10; 14.12); de „sângele sfinților și al prorocilor” (16.6; 18.24) sau de „sângele sfinților și al mucenicilor” (17.6; 18.24); de „veselia sfinților” (apostolilor și prorocilor), că Dumnezeu le-a făcut dreptate (18.20); de „faptele cele drepte ale sfinților” (19.8) și de „ceata sfinților” (20.9).³

Poate că uneori, când fac unii uz în exces de cartea Apocalipsei, ar trebui să le aducem aminte că acolo este și izvorul închinării noastre la sfinți. Neuitând niciodată că „prin har suntem

³ Pr. dr. Ioan Mircea, *Dicționar al Noului Testament. A-Z*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1984, p. 439.

mântuiți, prin credință, și aceasta nu e de la voi; este darul lui Dumnezeu” (Efeseni 2.8), știind însă și că nu e niciun folos din credința fără de fapte, căci „dacă nu are fapte (credința) e moartă în ea însăși” (Iacov 2.14-17). Așadar, ce admirăm în veac la sfinți este credința lor oglindită în fapte. Iar una din faptele cele mai surprinzătoare pentru noi, oamenii moderni, pe care o arată sfinții este pocăința. Părerea de rău, cu schimbarea vieții.

Un text din colecția numită *Proloagele* mă ajută să vă redau o imagine și mai cuprinzătoare. El ne spune așa:

Încă din cele dintâi timpuri, creștinii au arătat multă evlavie pentru orice fel de lucruri care au avut vreo legătură cu Mântuitorul Hristos, cu Maica Domnului sau cu sfinții Săi (Fapte 19.12). Ei au păstrat cu scumpătate asemenea semne sfinte și le ascundeau cu grijă în vremuri de restriște. Multe s-au pierdut și pierdute au rămas până în ziua de astăzi, dar altele s-au aflat și, în vremuri de liniște, au fost așezate în locuri de cinste, iar uneori s-au ridicat biserici spre păstrarea și cinstitirea lor. Așa s-a întâmplat, bunăoară, cu Veșmântul Maicii Domnului, cu cinstitul ei Omofor, cu Brâul Maicii Domnului. Cu moaștele a sute și